

ЕПІДЕМІОЛОГІЧНИЙ НАГЛЯД ЗА СТИЧНИМИ ВОДАМИ В УКРАЇНІ

Аналітична довідка, жовтень 2025

З початку 2025 року епідеміологічний нагляд за вмістом вірусів SARS-CoV-2 та грипу в господарсько-побутових стічних водах здійснюється у 22 областях (за винятком Донецької та Луганської) та м. Київ. Загалом **визначено 63 точки відбору** (рис. 1), в середньому по 2-3 на кожний регіон, відповідно до епідеміологічної доцільності та інфраструктурних можливостей. Відбір проводиться в основному двічі на тиждень (понеділок та четвер), в один і той самий часовий проміжок. В окремих областях (Київська, Кіровоградська, Миколаївська, Полтавська) проводиться відбір проб 1 раз на тиждень, в Херсонській області – 1 раз на 2 тижні.

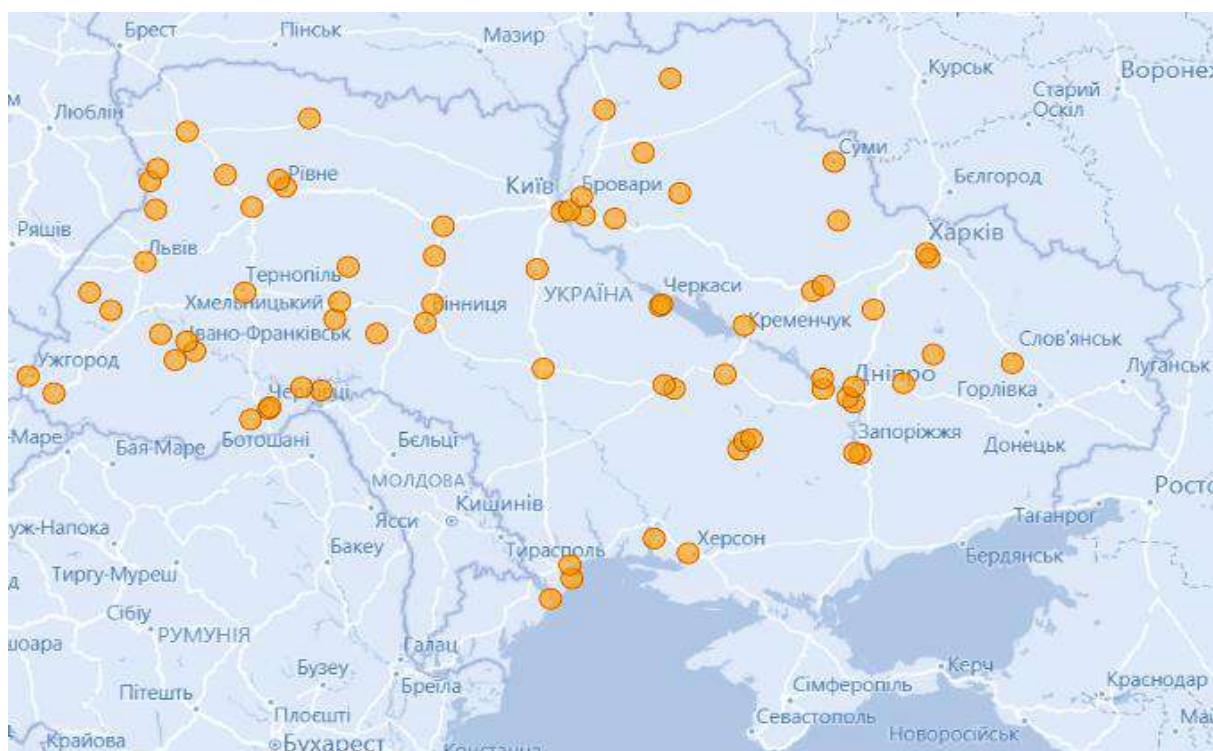

Рисунок 1. Точки відбору проб стічних вод в Україні, N=63, 2025

Результати моніторингу проб стічних вод на регулярній основі вносяться до онлайн таблиці за посиланням відповідальними особами центрів контролю та профілактики хвороб.

РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІЗУ СТИЧНИХ ВОД

У період з 1 липня 2024 року по 1 листопада 2025 року на території України здійснювався паралельний епідеміологічний нагляд за захворюваністю на COVID-19 та циркуляцією SARS-CoV-2 у стічних водах. Отримані дані продемонстрували деяке випередження у часі зростання кількості позитивних проб та концентрації вірусу з офіційними зареєстрованими випадками захворювання на 1-2 тижні (рис. 2 та 3).

У липні-серпні 2024 року був зафіксований різкий підйом захворюваності: кількість зареєстрованих випадків COVID-19 зросла з 292 до понад 16 000, тоді як кількість позитивних зразків стічних вод підвищилась з 43 до 133, з максимальними значеннями на 34-36 тижнях. Подібна тенденція повторилась у липні-вересні 2025 року, коли кількість випадків збільшилася з 145 до майже 15 000, а позитивні лабораторні знахідки у стічних водах — з 37 до 105, із піком на 36-37 тижнях.

Особливо показовим є різке зростання концентрації SARS-CoV-2 у стічних водах до 72 210,35 копій/мл на 100 тис. населення (36-й тиждень 2025 року), що було зафіксовано до максимального підйому клінічних випадків, що робить цей показник значущим тригером для активації протиепідемічних заходів.

Другий підйом концентрації SARS-CoV-2 до 15 504,9 копій/мл на 100 тис. населення (39 тиждень 2025 року) при помірному зниженні офіційно зареєстрованих випадків може свідчити про: можливу латентну циркуляцію вірусу в популяції, недооблік випадків через низький рівень звернень за медичної допомоги чи тестування, або сезонні чинники (збільшення контактів у закритих приміщеннях тощо).

Ця ситуація супроводжувалася типовою епідемічною хвилею: період низьких значень → різкий піковий сигнал → спад → повторне верхнє коливання наприкінці періоду.

Таким чином, результати епідеміологічного нагляду продемонстрували потенціал як система раннього попередження, що дозволяє ідентифікувати початок хвилі циркуляції вірусів до того, як вона проявляється у даних статистики випадками COVID-19, і може бути використаний як допоміжний прогностичний інструмент у системі епідеміологічного нагляду в Україні.

Отримані результати підкреслюють необхідність підтримання тестування, комунікації з населенням та готовності системи охорони здоров'я до потенційного зростання реєстрації випадків.

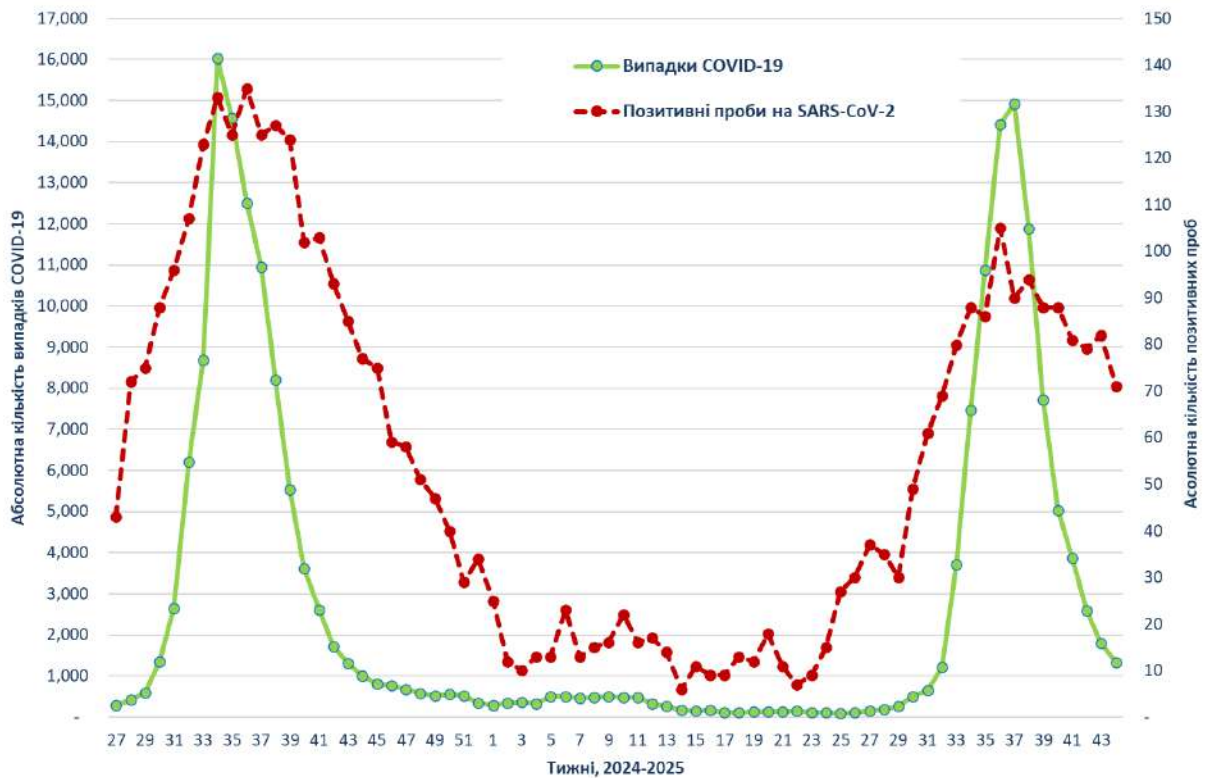

Рисунок 2. Динаміка реєстрації випадків COVID-19 та результатів виявлення SARS-CoV-2 у пробах стічних вод, Україна, тижні 2024-2025 років

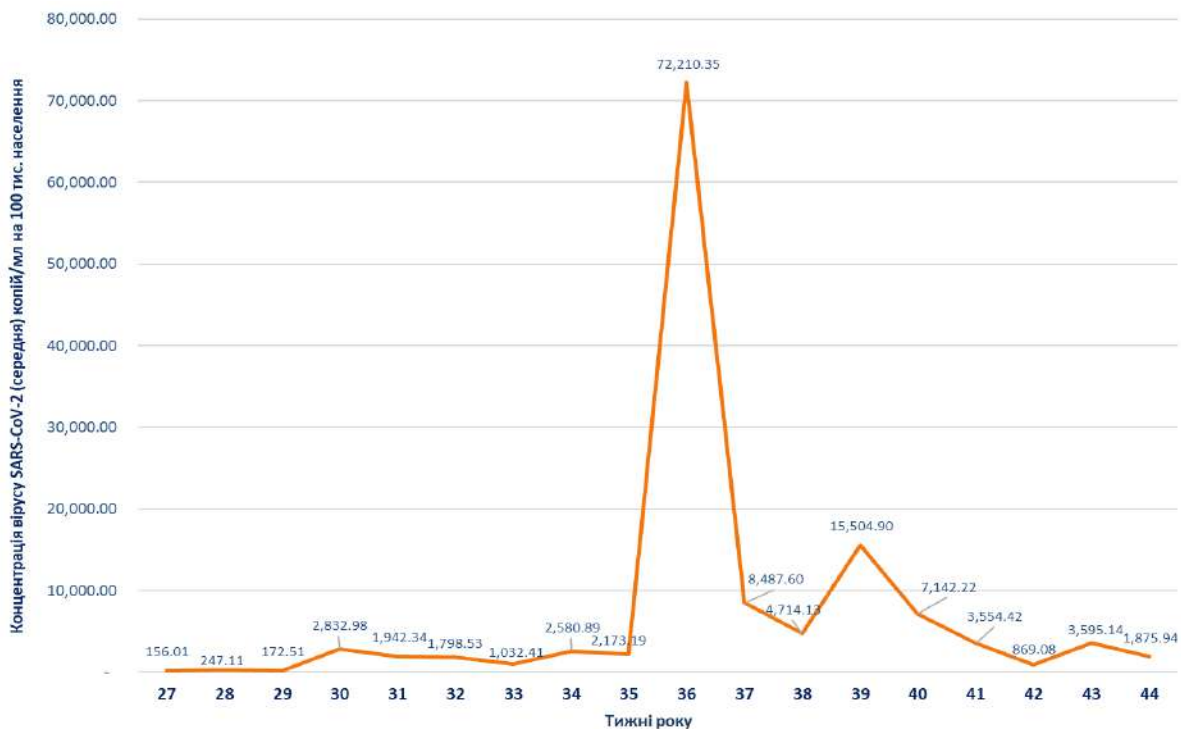

Рисунок 3. Динаміка концентрації вірусу SARS-CoV-2 (середня) у стічних водах, Україна, 27-44 тижні 2025 року

Основні підсумки за вересень 2025 року. У вересні 2025 року загалом було відібрано 513 проб стічних вод у 22 областях та м. Київ.

Найбільше проб відібрано в Дніпропетровській (81), Чернівецькій (45), Рівненській (36) та Харківській (36) областях, найменше - в Херсонській (2) та Миколаївській (5).

Позитивні результати на вірус SARS-CoV-2 зафіксовані в усіх областях та м. Київ. Найбільшу кількість позитивних проб виявлено у Дніпропетровській (61), Чернівецькій (37), Харківській (36), Рівненській (36), Львівській (25), Чернігівській (23) областях.

Питома вага позитивних проб на SARS-CoV-2 від усіх відібраних проб склала 81,3% (417 проб), та у порівнянні з серпнем позитивних проб виявлено на 29,1% більше (417 у вересні проти 323 у серпні).

У вересні щотижня кількість позитивних проб зменшувалася: від 105 за 36 тиждень до 88 проб за 39 тиждень року, в середньому за тиждень – 94,3 проби.

Щодо грипу А/В, у вересні виявлений 1 позитивний результат на наявність вірусів грипу А/В у Харківській області. Питома вага позитивних проб на грип А/В від усіх відібраних склала 0,2% (1 проба).

Основні підсумки за жовтень 2025 року. У жовтні 2025 року загалом було відібрано 510 проб стічних вод у 22 областях та м. Київ.

Найбільше проб відібрано в Дніпропетровській (81), Чернівецькій (45), Львівській (36), Рівненській (36) та Харківській (36) областях, найменше - в Херсонській (2) та Миколаївській (3) (рис. 4).

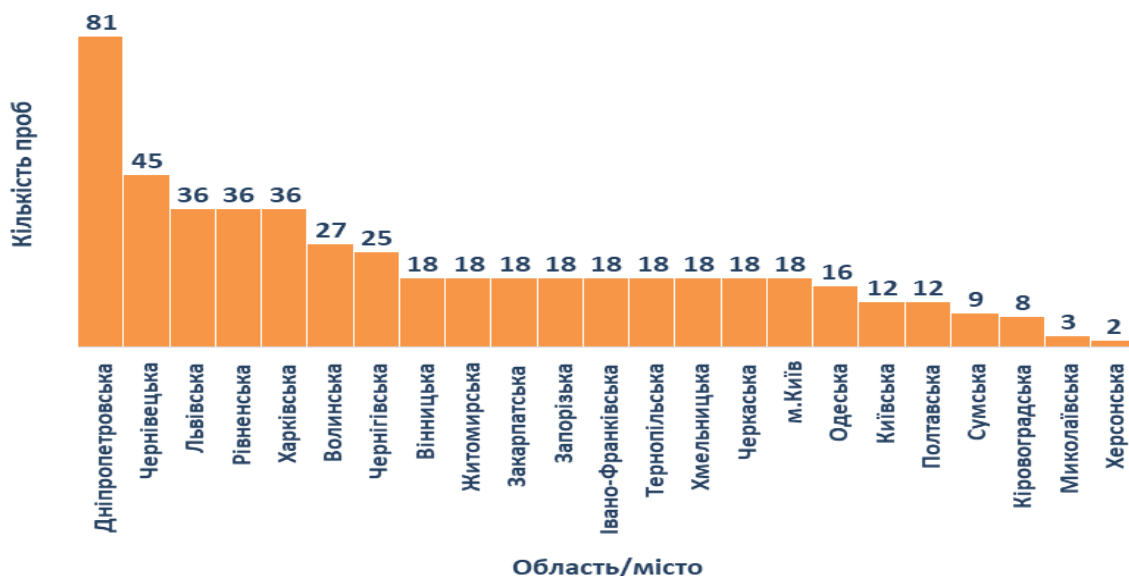

Рисунок 4. Кількість відібраних проб стічних вод у розрізі регіонів України, жовтень 2025

Позитивні результати на вірус SARS-CoV-2 зафіксовані в усіх областях та м. Київ. Найбільшу кількість позитивних проб виявлено у Дніпропетровській (53), Чернівецькій (31), Харківській (29), Рівненській (29), Львівській (28) областях (рис. 5).

Питома вага позитивних проб на SARS-CoV-2 від усіх відібраних проб склала 70% (357 проб), та у порівнянні з вереснем позитивних проб виявлено на 14,4% менше (357 у жовтні проти 417 у вересні).

У жовтні щотижня кількість позитивних проб зменшується: від 88 за 40 тиждень до 71 проба за 44 тиждень року, в середньому за тиждень – 80,2 проби.

Щодо грипу А/В, у жовтні виявлено 5 позитивних результатів на наявність вірусів грипу А/В у Харківській області. Питома вага позитивних проб на грип А/В від усіх відібраних склала 0,98% (5 проб).

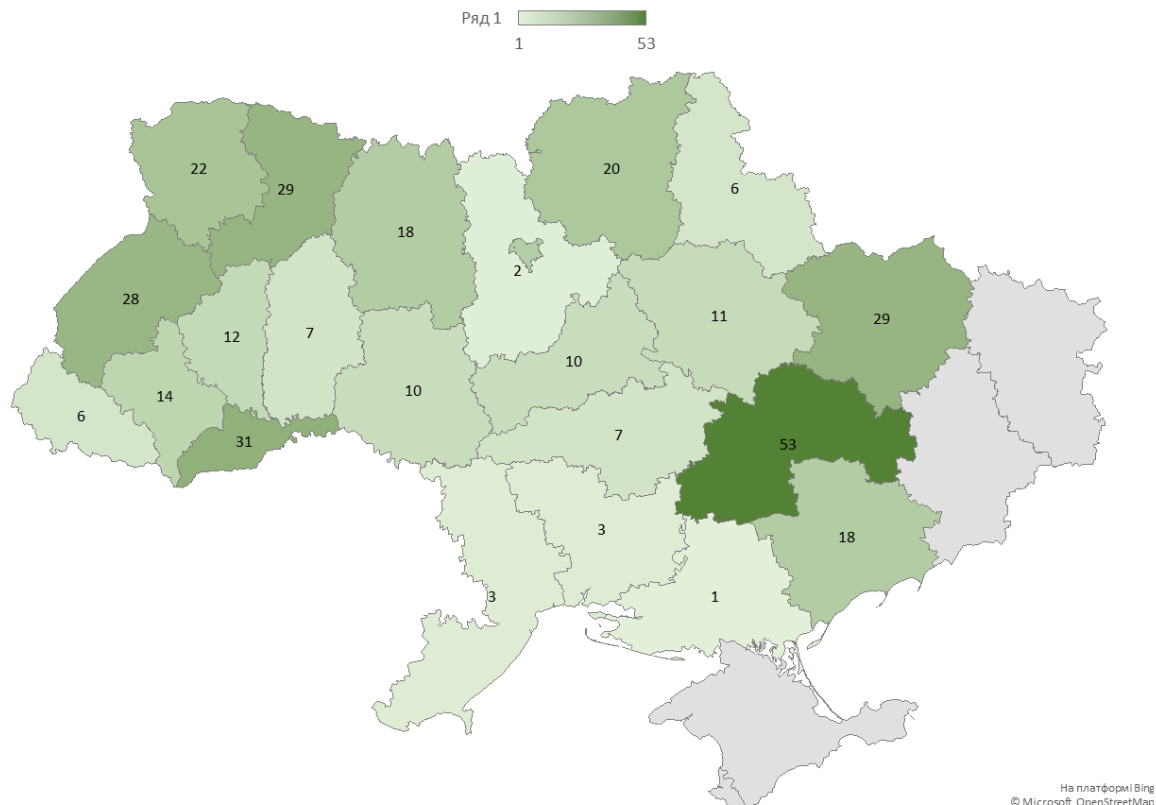

Рисунок 5. Позитивні проби на наявність вірусу SARS-CoV-2 у розрізі регіонів України, жовтень 2025

Динаміка змін між жовтнем і вереснем 2025 року. На території усіх регіонів спостерігається незначне зменшення кількості відібраних проб та суттєве зменшення виявлення позитивних результатів на вірус SARS-CoV-2, а також наявність позитивних результатів на наявність вірусу грипу А/В.

У жовтні зафіксоване зменшення кількості відібраних проб на 0,6% (на 3 проби), у вересні та жовтні однакова кількість днів, коли проводився відбір стічної води. В окремих областях незначні зміни у кількості відібраних проб (рис. 6).

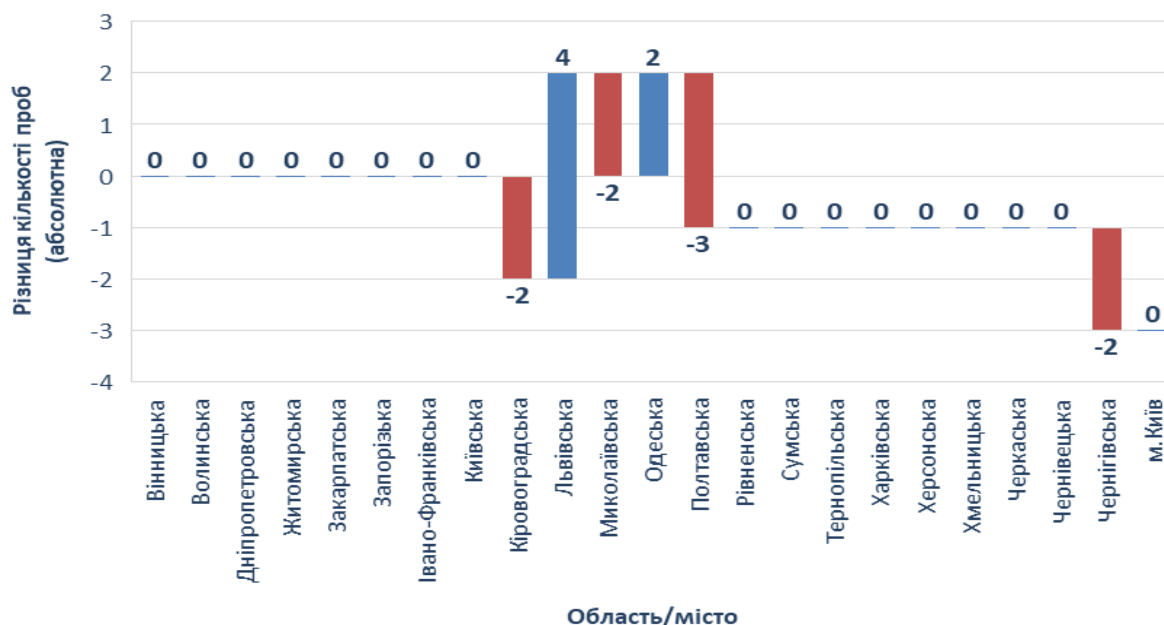

Рисунок 6. Динаміка відібраних проб у розрізі регіонів України між жовтнем і вереснем 2025 року

Зміни динаміки результативності тестування полягали в наступному:

у вересні та жовтні у всіх областях та м. Київ зафіксовані позитивні результати на SARS-CoV-2;

у порівнянні з вереснем 2025 року, кількість позитивних проб на SARS-CoV-2 зменшилася на 14,4% (357 позитивних проб у жовтні проти 417 у вересні);

у 16 областях (Вінницька, Дніпропетровська, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Миколаївська, Одеська, Рівненська, Сумській, Тернопільська, Харківській, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька та Чернігівська) спостерігалось зменшення кількості позитивних проб на SARS-CoV-2;

збільшення позитивних проб на SARS-CoV-2 спостерігалось у Волинській, Закарпатській, Львівській, Полтавській областях та м. Київ (рис. 7);

протягом липня-початку вересня (27-36 тижні 2025 року) щотижнево зростає кількість позитивних проб на SARS-CoV-2: від 30 до 105, а протягом другої половини вересня-жовтня спостерігаємо поступове зменшення – до 71 позитивної проби (рис. 8);

у жовтні виявлено 5 позитивних результатів на наявність вірусів грипу А/В проти 1 у вересні (Харківська область) (рис. 9).

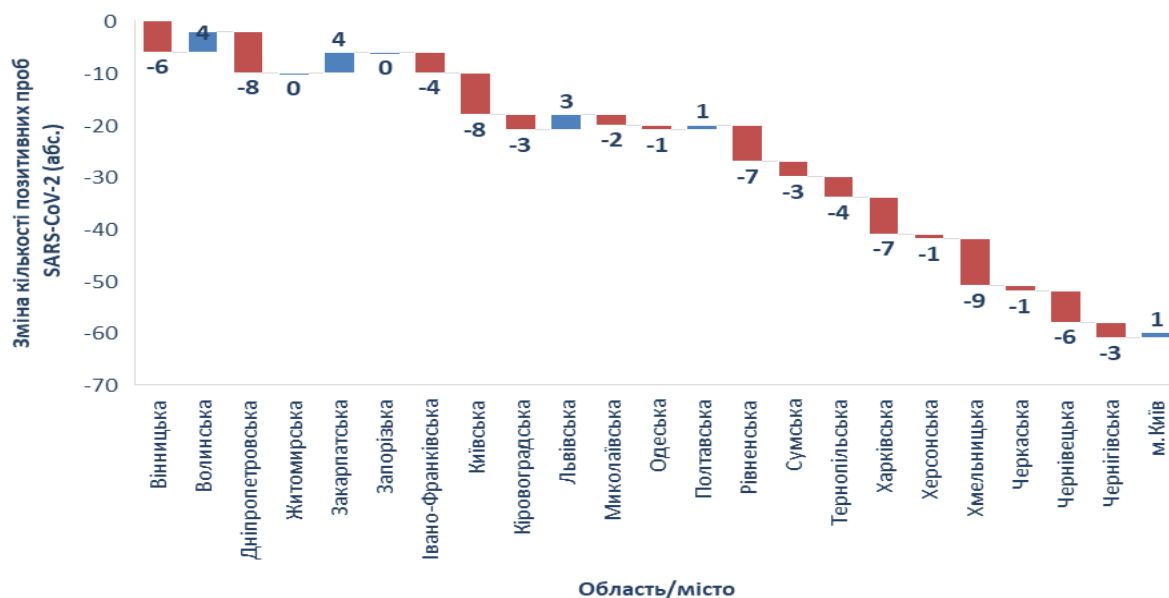

Рисунок 7. Динаміка позитивних проб на вірус SARS-CoV-2 у розрізі регіонів між жовтнем і вереснем 2025 року

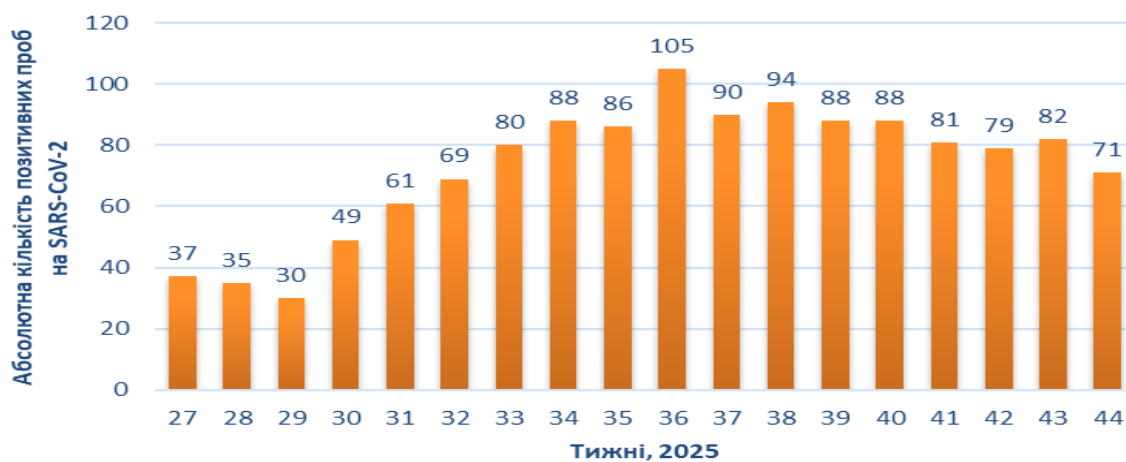

Рисунок 8. Щотижнева динаміка позитивних проб на вірус SARS-CoV-2 у липні-жовтні 2025 року

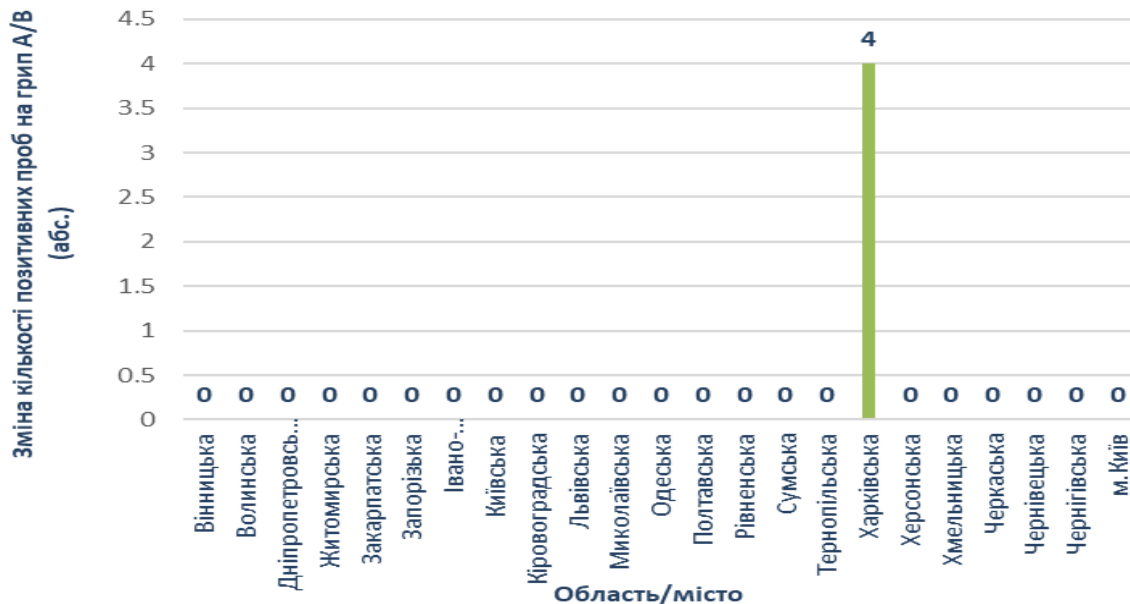

Рисунок 9. Динаміка позитивних проб на віруси грипу А/В у розрізі регіонів між жовтнем і вереснем 2025 року

За 10 місяців 2025 року в Україні відібрано та досліджено 4 795 проб стічної води на наявність вірусів SARS-CoV-2, грипу А/В. Динаміка результативності дослідження у розрізі регіонів наведена на рис. 10.

Результати лабораторних досліджень проб наступні: 1686 позитивних проб на SARS-CoV-2 – 35,2%; 3109 негативних проб («0» концентрація SARS-CoV-2) – 64,8%; 348 позитивних проб на грип А/В – 7,3%; 4447 негативних проб на грип А/В – 92,7%.

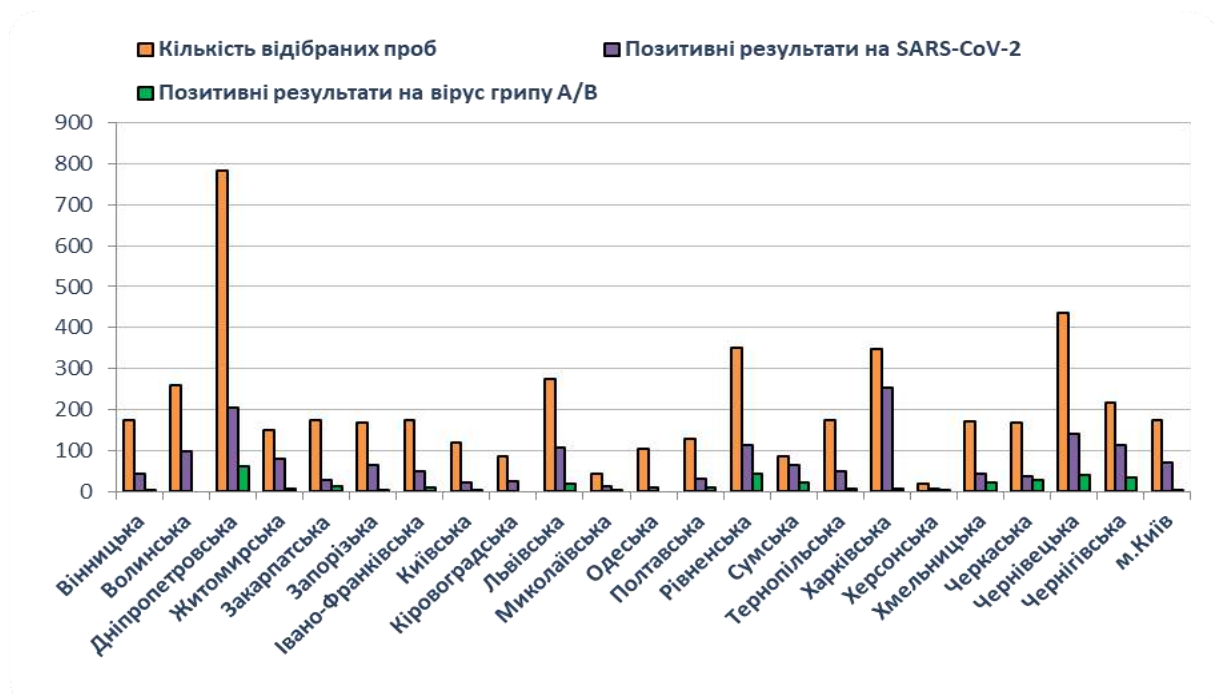

Рисунок 10. Динаміка загальної кількості проб та позитивних проб на віруси SARS-CoV-2, грип А/В з січня по жовтень 2025 року у розрізі регіонів

Результати аналізу проб стічних вод в розрізі регіонів України протягом січня-жовтня 2025 року наведені в Таблиці 1.

Таблиця 1. Результати аналізу проб стічних вод, Україна, січень-жовтень 2025 року

Області / місто	Кількість точок відбору	Кількість відібраних проб	Позитивні результати (абсолютна кількість) на:	
			SARS-CoV-2	віруси грипу А/В
Вінницька	2	174	43	5
Волинська	3	261	100	0
Дніпропетровська	9	783	206	62
Житомирська	2	150	80	9
Закарпатська	2	174	28	14
Запорізька	2	170	65	3
Івано-Франківська	2	174	49	10
Київська	3	121	24	1
Кіровоградська	2	86	27	0
Львівська	4	276	108	20
Миколаївська	1	45	13	1
Одеська	2	105	10	0
Полтавська	3	128	33	12
Рівненська	4	352	114	44
Сумська	1	87	64	23
Тернопільська	2	174	51	6
Харківська	4	348	255	6
Херсонська	1	20	7	2
Хмельницька	2	172	44	24
Черкаська	2	170	38	28
Чернівецька	5	435	142	41
Чернігівська	3	216	114	34
м. Київ	2	174	71	3
Україна, всього	63	4795	1686	348

РЕЗУЛЬТАТИ ГЕНОМНОГО НАГЛЯДУ В ОБ'ЄКТАХ ДОВКІЛЛЯ

За період з 01.09.2024 по 10.11.2025 року до референс-лабораторії з діагностики ВІЛ/СНІДу, вірусних та особливо небезпечних патогенів ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України» надійшло 1106 зразків стічних вод, які були секвеновані. Отримані дані дали змогу оцінити епідеміологічну ситуацію та визначити різноманіття вірусів, що циркулюють на території України.

Серед секвенованих зразків патогени були виявлені у 720 зразках, а саме, що надійшли з: Вінницької (13), Волинської (17), Дніпропетровської (47), Житомирської (80), Закарпатської (8), Запорізької (19), Івано-Франківської (15), Київської (20), Кіровоградської (18), Львівської (38), Миколаївської (27), Одеської (12), Полтавської

(21), Рівненської (40), Тернопільської (73), Харківської (21), Херсонської (6), Хмельницької (14), Черкаської (58), Чернівецької (49), Чернігівської (78) областей та м. Київ (46). Детальний розподіл за регіонами та виявленими вірусами наведено у таблиці 2.

У зразках було виявлено широкий спектр вірусів, серед яких найчастіше зустрічалися Astrovirus (501), Influenza A (76), Norovirus (79), Polyomavirus (JC, BK, 6, 7, Merkel cell polyomavirus isolate R17b) (494), Rotavirus (384) та SARS-CoV-2 (281).

Рідше траплялися Aichivirus (59), Rotavirus C (22), RSV (17) та Salivirus (27).

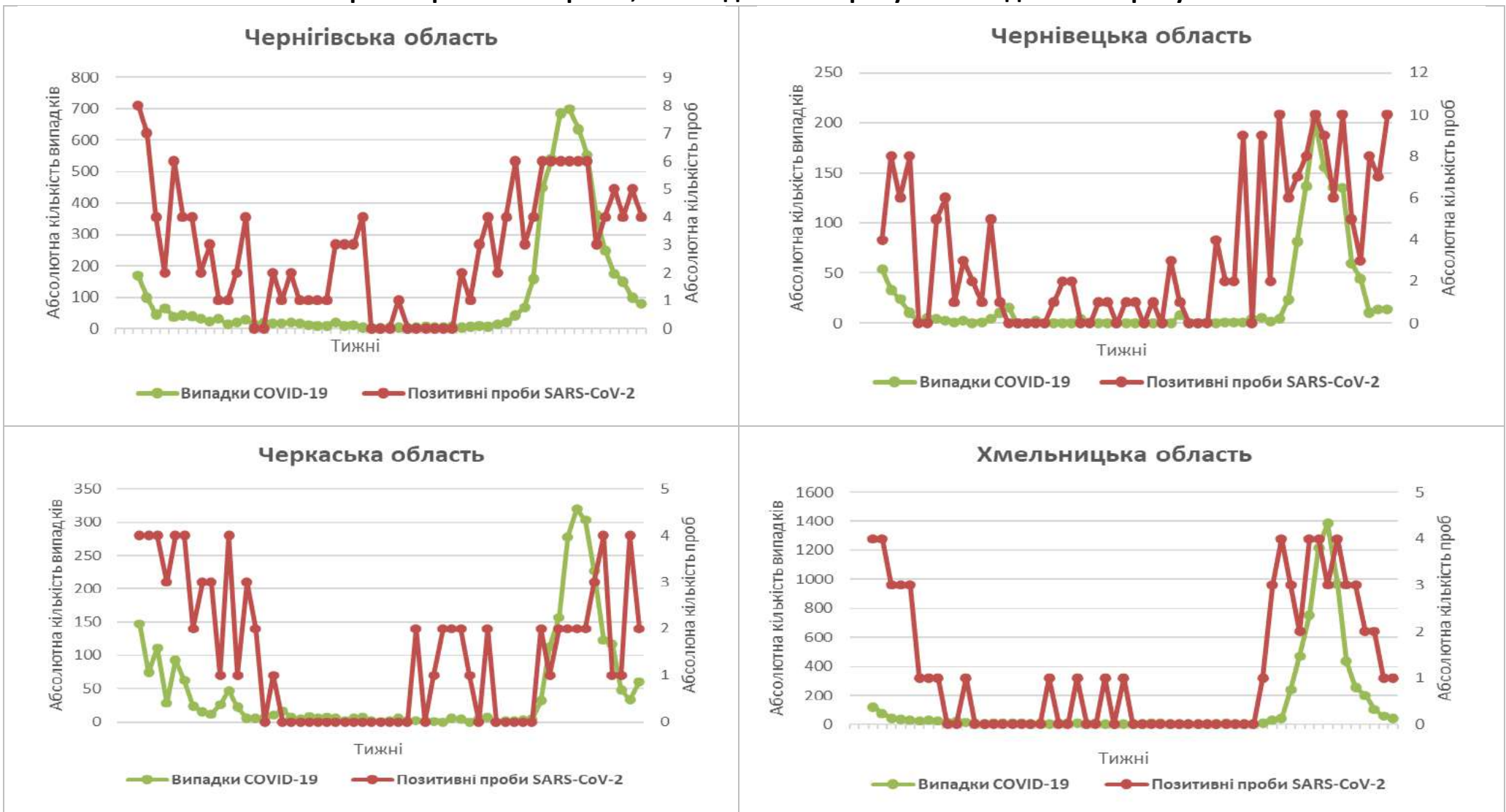
Поодинокі випадки були зафіксовані для таких збудників, як Adenovirus (20), Chikungunya (4), Coxsackievirus A19 (8), HCoV-OC43 (9), Influenza B (10), Metapneumovirus (2), Poliovirus 1 (3) та Sapovirus (7).

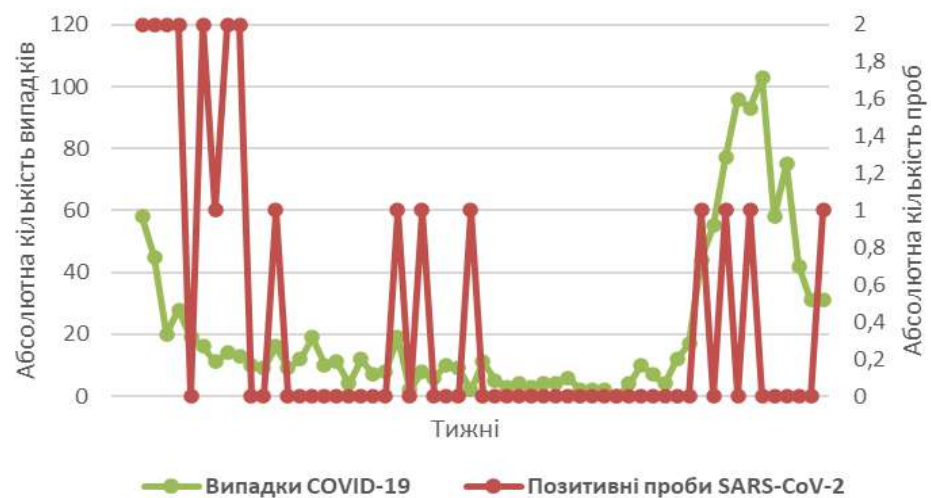
Таблиця 2. Розподіл виявлених вірусів у зразках стічних вод по регіонах України, 01.09.2024 – 10.11.2025

Область, місто	Кількість зразків	Кількість виявлених штамів	з них за окремими вірусами																
			Adenovirus (B1, E4, F)	Aichivirus	Astrovirus	Chikungunya	Coxsackievirus	Seasonal CoV	Influenza A	Influenza B	Metapneumo-virus	Norovirus (GII, GIV)	Polyomavirus (BK, JC, 6, 7, Merkel cell isolate	Poliovirus 1	Rotavirus (A, C)	RSV (A, B)	Salivirus	Sapovirus	SARS-CoV-2
Вінницька	13	28	3	0	10	0	0	0	0	0	0	2	1	0	10	0	0	0	2
Волинська	17	47	0	5	7	0	3	0	0	0	0	5	17	1	5	0	2	0	2
Дніпропетровська	47	152	2	5	41	0	0	0	2	1	0	2	45	0	28	0	0	1	25
Донецька	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Житомирська	80	193	4	2	44	0	0	0	3	0	0	10	62	0	39	0	0	0	29
Закарпатська	8	16	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1	10	0	0	0	0	0	3
Запорізька	19	55	0	0	15	0	0	0	0	0	0	0	22	0	17	0	0	0	1
Ів.-Франківська	15	20	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	2	0	4	1	0	0	3
Київська	20	55	1	3	14	0	0	0	0	0	0	4	21	0	11	0	0	0	1
Кіровоградська	18	82	0	0	18	0	2	0	3	0	0	4	22	0	8	0	4	0	21
Луганська	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Львівська	38	70	0	6	13	1	1	0	12	0	0	0	4	1	4	0	0	0	28
Миколаївська	27	78	0	2	25	0	0	0	1	0	0	2	12	0	10	0	0	0	26
Одеська	12	32	0	0	10	0	0	0	3	0	0	0	2	0	6	0	0	0	11
Полтавська	21	61	0	2	16	0	0	0	4	0	0	8	1	0	23	0	4	0	3
Рівненська	40	144	2	2	30	0	0	0	0	0	0	9	41	0	31	2	6	0	21
Сумська	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Тернопільська	73	193	1	10	65	0	2	1	5	0	2	4	66	0	16	3	1	2	15
Харківська	21	56	0	0	18	1	0	0	6	0	0	3	9	0	9	0	0	0	10
Херсонська	6	18	0	1	2	0	0	0	2	0	0	0	5	0	2	0	0	0	6
Хмельницька	14	50	1	2	9	1	0	0	7	0	0	3	13	0	0	0	0	0	14
Черкаська	58	142	2	1	49	0	0	8	14	4	0	2	20	0	33	0	0	3	6
Чернівецька	49	161	4	7	26	0	0	0	3	5	0	0	32	0	31	11	10	0	32
Чернігівська	78	208	0	7	38	0	0	0	6	0	0	13	62	1	70	0	0	1	10
м. Київ	46	120	0	3	41	1	0	0	4	0	0	7	25	0	27	0	0	0	12
Україна, всього	720	1981	20	59	501	4	8	9	76	10	2	79	494	3	384	17	27	7	281

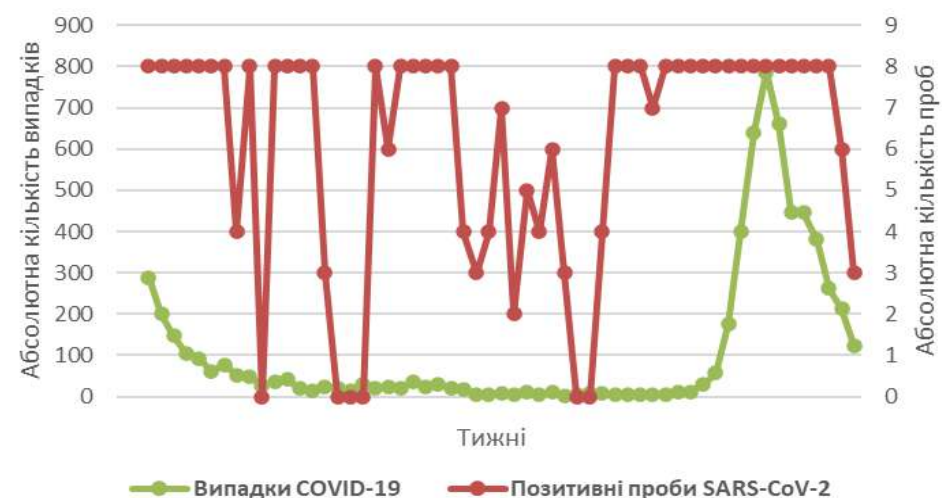
Щотижнева динаміка реєстрації випадків COVID-19 та виявлення SARS-CoV-2 за результатами досліджень проб стічних вод в окремих регіонах України, 40 тиждень 2024 року - 44 тиждень 2025 року

Херсонська область

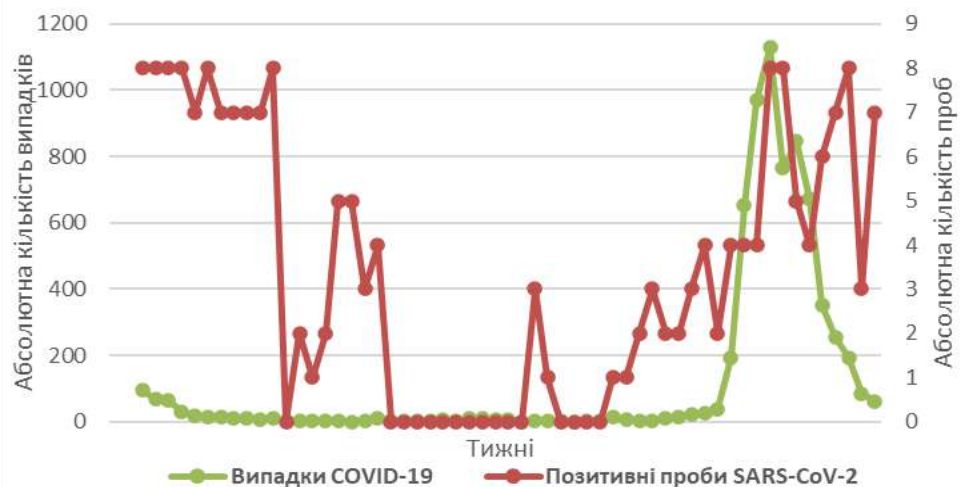
Харківська область

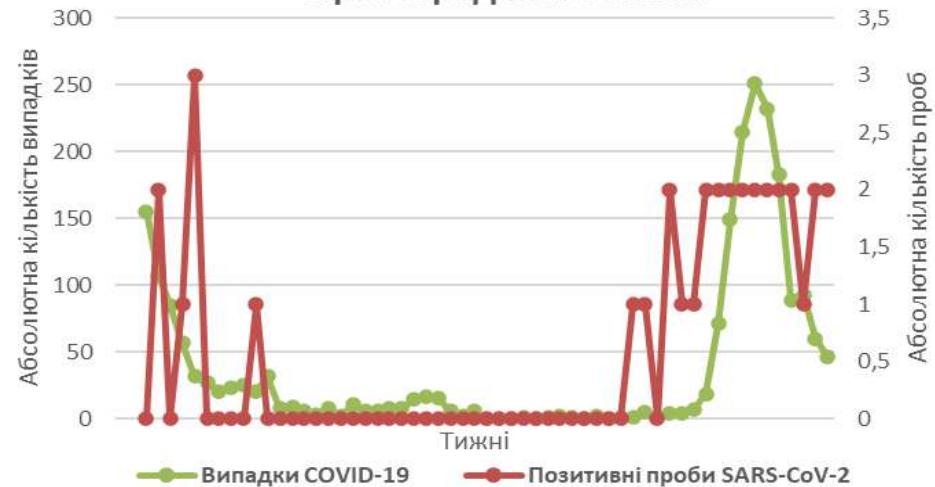

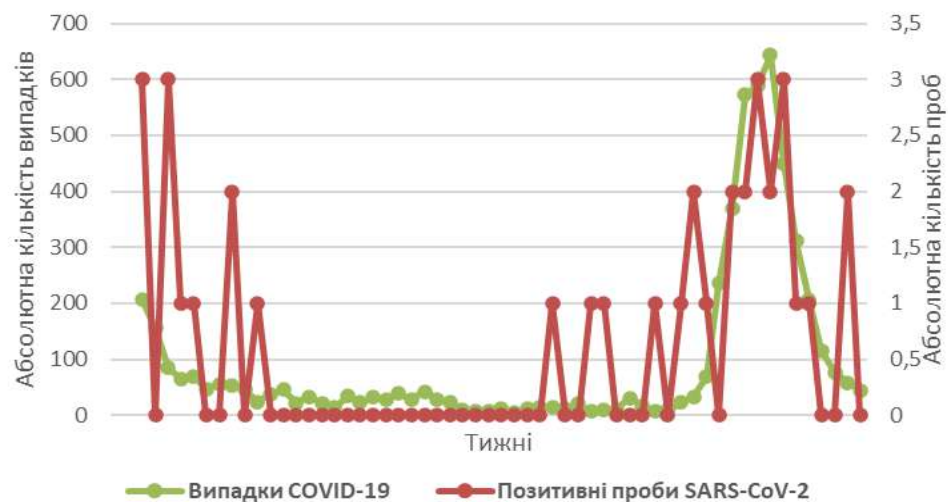
Львівська область

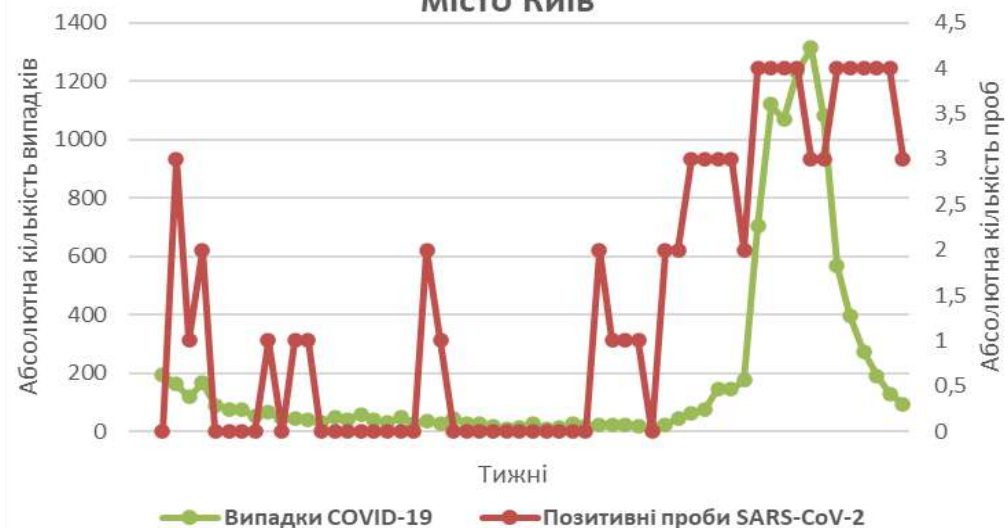
Кіровоградська область

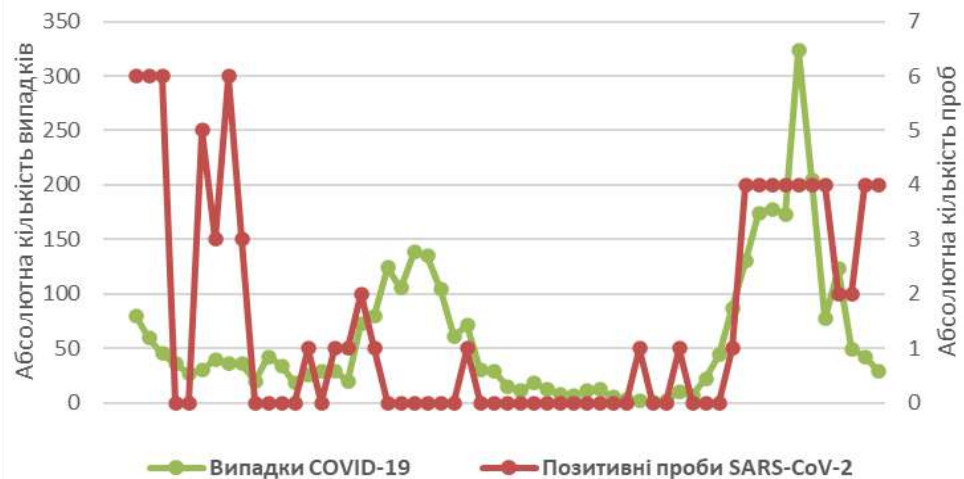
Київська область

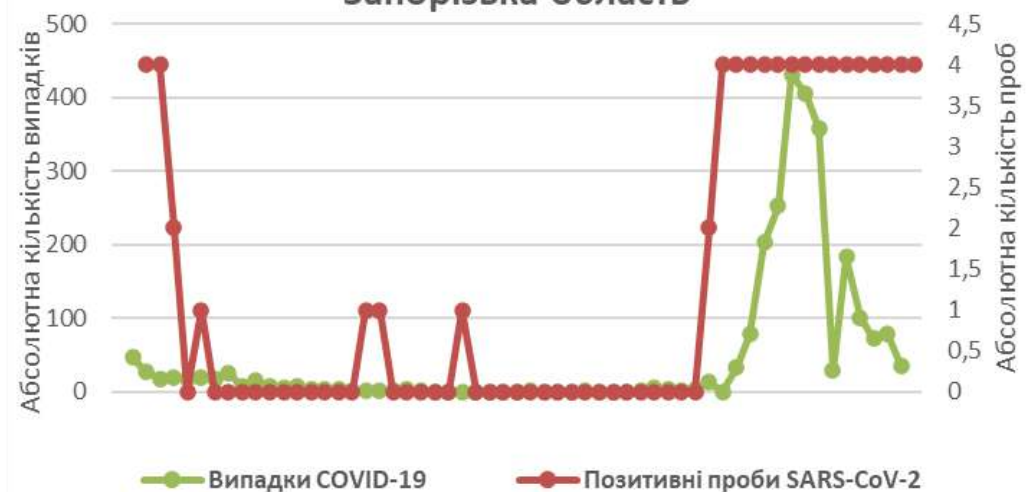
місто Київ

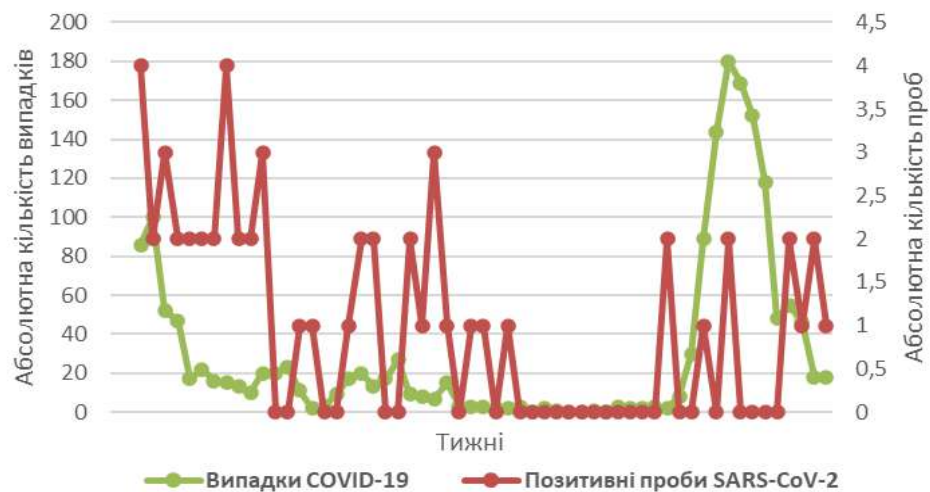
Івано-Франківська область

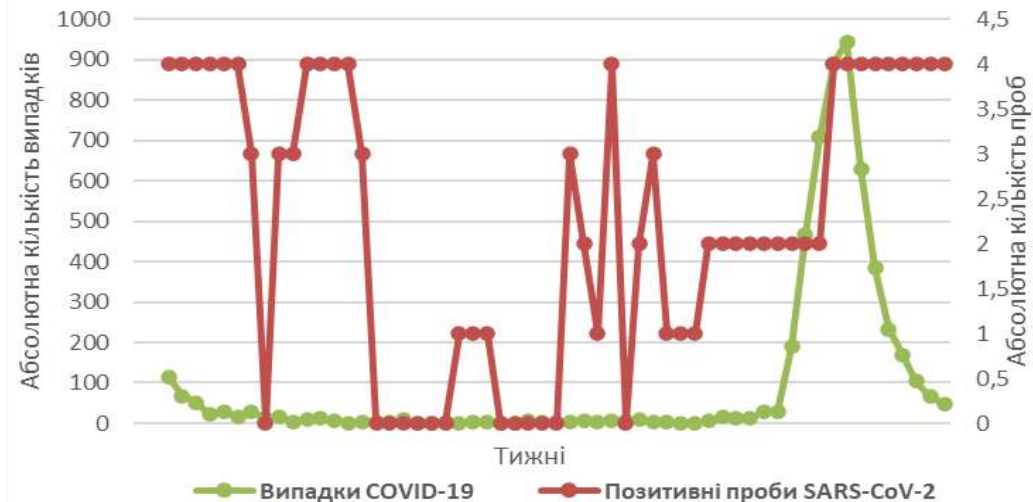
Запорізька область

Закарпатська область

Житомирська область

Донецька область

